

T BIE TELLER

DRIEMAANDELIJKS TIJDSCHRIFT VAN
NATUURVERKROEP MARKVALLEI

JAARG. 27 NR. 4: OKT/NOV/DEC 2008

3 oktober 2008

Start van het nieuwe winterseizoen
dialezingen 2008 – 2009

Met lezingen...
van over de hele wereld
van noord tot zuid
van dia's tot film
van spannend tot lachwekkend

Algiftekantoor: 2320 Hoogstraten
V.U.: Wim Verschraegen – Voorraad 10 – 2322 Minderhout

COLOFON

't Bieteutje is het kwartaalblad van Natuurwerkgroep Markvallei.
Deze werkgroep vormt de koepel van de volgende verenigingen :

Natuurpunt Markvallei VZW
J.N.M. Markvallei VZW
V.M.P.A. Hoogstraten VZW
V.E.L.T. Noorderkempen VZW

DAGELIJKS BESTUUR NATUURPUNT MARKVALLEI

VOORZITTER Drej Oomen Klein Eyssel 29 a - 2328 Meersel-Dreef ☎ 03 315 02 45 / ☎ 0476 53 58 44 <i>drej.oomen@pandora.be</i>	SECRETARIS Pol Vandersteen Vrijheid 170 d - 2320 Hoogstraten ☎ 03 314 07 12 / ☎ 0475 83 26 46 <i>pol.vandersteen@skynet.be</i>
PENNINGMEESTER Jaak Brosens Kerkstraat 48 - 2328 Meerle ☎ 03 315 74 41 / ☎ 0495 26 74 41 <i>Jaak.Ria.Brosens@telenet.be</i>	DE KLAPEKSTER Koen Verschueren Klinketstraat 19 - 2323 Wortel ☎ 03 314 24 15 / ☎ 0472 91 35 11 <i>koen.verschueren1@telenet.be</i>
VERENIGINGSWERKING Ingrid Brosens Vooraard 10 - 2322 Minderhout ☎ 03 314 47 75 / ☎ 0497 28 18 66 <i>ingridwim@hotmail.com</i>	WERKGROEP NATUURSTUDIE Stijn Leestmans Bavelstraat 16 - 2310 Rijkevorsel ☎ 0479 93 21 12 <i>stijnleestmans@hotmail.com</i>
WERKGROEP NATUURGEBIEDEN Bart Hoeymans Leemakker 7 - 2320 Hoogstraten ☎ 0479 79 93 61 <i>bart.hoeymans@hotmail.com</i>	WERKGROEP BELEID ONDERVOORZITTER Bart Royens Stevennekens 84 - 2310 Rijkevorsel ☎ 03 309 94 56 <i>bart.karolien@scarlet.be</i>
REDACTIE 'T BIETEUTJE Wim Verschraegen Vooraard 10 - 2322 Minderhout ☎ 03 314 47 75 / ☎ 0497 28 18 66 <i>ingridwim@hotmail.com</i>	

Leden van VMPA, VELT en van andere Natuurpunt- of JNM-afdelingen kunnen zich abonneren op 't Bieteutje door overschrijving van **5,00 EUR** op rekeningnummer 523-0453829-41 onv. Natuurpunt Markvallei, Kerkstraat 48, 2328 Meerle met vermelding van "'t Bieteutje 2009".

Beste Natuurpunter,

Scoren is moeilijk. Dat ondervinden de Rode Duivels al heel lang. Scoren op alle vlakken is al helemaal moeilijk.

Het klopt niet te stellen dat wij dat met Natuurpunt Markvallei wel gemakkelijk doen. Maar waar we wel in slagen is het creëren van hoogtepunten. Die zijn er de voorbije maanden heel wat geweest en zullen er ook in de toekomst heel wat zijn. Belangrijk is het te blijven dromen van "meer" en "beter", zonder daarbij te vergeten waar we als natuurvereniging voor staan.

Als je het activiteitenaanbod in de agenda voor ons volgende trimester bekijkt, zie je dat we eigenlijk op heel wat vlakken heel behoorlijk scoren. Ik zou alle mensen willen aanmoedigen om deel te nemen aan dat ruime aanbod van activiteiten. Op die manier kan je voelen wat er in onze vereniging leeft en beweegt.

Naast de vele activiteiten broeden we echter ook op ideeën om de natuur nog beter te kunnen dienen. Zo willen we in de gemeente Rijkevorsel een eigen kern oprichten. Natuurpunt Markvallei heeft heel veel leden in haar meest zuidelijke gemeente. Die leden hebben aanspreekpunten in hun eigen omgeving nodig, hebben ook recht op een eigen werking. We nodigen Rijkevorsel daarom uit om aanwezig te zijn op de eerste infovergadering voor de oprichting van een kerngroep. Enkele Rijkevorselnaren zijn bereid de kar te trekken, aan jullie om er op te springen en er mee voor te zorgen dat we scoren!

Drej Oomen

Overzicht van de eigendommen van Natuurpunt Markvallei

1. Inleiding:

In dit artikeltje geef ik een overzichtje van onze eigendommen. Ik ga iets uitgebreider in op onze twee grotere gebieden. De "Halsche Beemden" en de "Asputten" om daarna een zeer kort overzichtje te geven van onze overige gebieden (Lange Beemden, Franckenberg en Paterswiel).

2. Halsche Beemden:

Ligging: De gronden die Natuurpunt hier in eigendom heeft zijn allen gelegen langs het Merkske in de buurt van het gehucht Hal te Minderhout.

Grootte: 7ha19a64ca.

Geschiedenis: Hier heeft onze afdeling zijn allereerste aankoop kunnen doen. Dit was in 1991 door, toen nog, de Wielewaal.

1991	Kleine beemd	Aankoop	Wielewaal	0ha22a55ca
1992	Lage Beemd	Aankoop	Wielewaal	0ha80a55ca
1994	Spieke + Hoge beemd	Aankoop	Wielewaal	1ha84a62ca
	Bos tussen hoge beemd en			
1999	vlinderwei	Aankoop	Wielewaal	1ha16a39ca
	Bos tussen hoge beemd en			
2000	vlinderwei	Aankoop	Wielewaal	0ha74a22ca
2002	Vlinderwei	Aankoop	Natuurpunt	1ha63a69ca
2003	Populierenbos Oost	Huur	Natuurpunt	0ha75a00ca
2007		Aankoop	Natuurpunt	0ha02a42ca
				7ha19a64ca

Biotopen: Het gebied bestaat voornamelijk uit botanisch interessante hooilandjes, beekbegeleidende bosjes en natuurlijk het Merkske zelf.

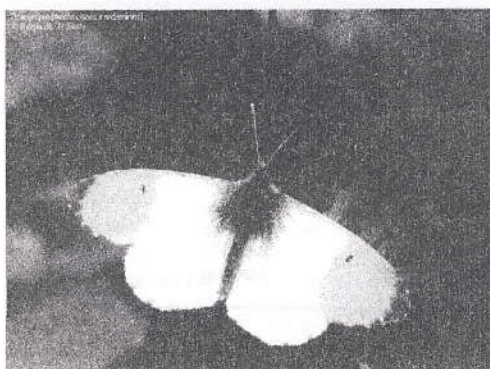
Beheermaatregelen:

- De *beemden* in het gebied krijgen een maaibeheer. Dit maaien heeft verschillende redenen. Door het maaien kunnen de aangevoerde nutriënten van de jaarlijkse overstromingen van het Merkske afgevoerd worden. Hierdoor wordt de grond niet te voedselrijk en krijgen planten aangepast aan voedselarmere situaties ook de kans. Tevens dient dit maaien ter voorkoming van een viltlaag (een dikke laag afgestorven organisch materiaal) waardoor planten minder kans op kiemen hebben. Meestal worden deze beemden gemaaid in de nazomer of de winter om ervoor te zorgen dat de vegetatie laag de winter ingaat. Hierdoor hebben in het voorjaar minder concurrentiekrachtige planten ook kans om mee op te groeien in de vegetatie.

- Een gedeelte van de gronden krijgen een *begrazingsbeheer*. Voor deze begrazing maken we gebruik van runderen. Deze runderen zijn in het gebied aanwezig van juni tot eind oktober. Deze dieren moeten zorgen voor meer structuur in de graslanden en de verbossingszone waarin ze komen.
- De (populieren)*bossen* met een rijke voorjaarsflora worden stelselmatig omgevormd naar beekbegeleidende bossen die bestaan uit Zwarte els, Gewone es en Europese vogelkers. Dit doen we door geleidelijk aan alle populieren in de bestanden te "ringen". Door dit 'ringen' sterven de Populieren af op stam. Deze manier van werken heeft het voordeel dat er dood staand hout verkregen wordt (zeer interessant voor paddenstoelen, insecten, spechten, etc...) en dat er geen beschadiging aan de bodem ontstaat wegens de uitgevoerde exploitaties.

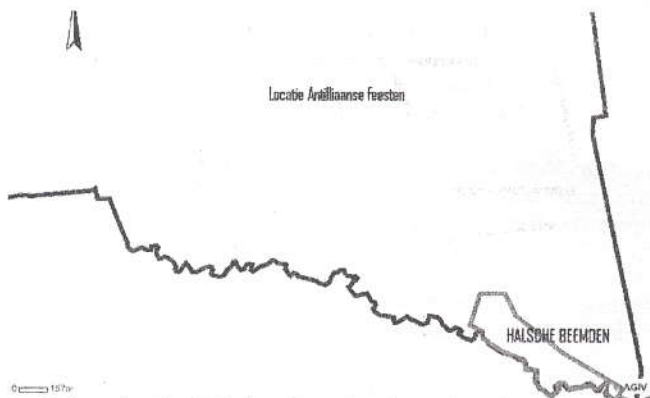
Fauna-en flora: De Halsche Beemden (en de volledige vallei van het Merkske) kent een grote biodiversiteit.

- Enkele voorbeelden van de *flora*: Moesdistel, Slanke sleutelbloem, Dotterbloem, Echte Koekoeksbloem, Bosanemoon, Muskuskruid, Knolsteenbreek, Grote ratelaar, ...
- Enkele voorbeelden van de *fauna*: Bosbeekjuffer en Weidebeekjuffer (libellen) Wielewaal, Nachtegaal (vogels) Oranjetipje, Landkaartje (dagvlinders) Kamsalamander, Bastaardkikker (amfibieën), ...

Oranjetipje (mannetje)

Bereikbaarheid: De Halsche Beemden zijn vrij goed te bereiken vanuit het gehucht Hal. Op onderstaand kaartje zijn de Halsche Beemden ingetekend samen met de locatie van de Antilliaanse feesten.

Momenteel kan je de Halsche Beemden bezoeken door het volgen van het laarzenpad. In de toekomst zal er een rondwandeling aangelegd worden. Deze wandeling zal ongeveer 2,5 km lang zijn maar zal wel enkel toegankelijk zijn voor de avontuurlijkere laarzendragende enthousiasteling.

3. Asputten:

Ligging: De Asputten zijn gelegen langs de Mark en situeren zich achter het recreatie domein "de Mosten".

Grootte: 7ha40a08ca. Door de recente aankoop van een half ha bos is dit het grootste reservaat geworden dat Natuurpunt Markvallei beheert.

Geschiedenis: De eerste aankoop voor de Asputten dateert van 2000. Toen werden er een dikke 2 ha aangekocht door het toenmalige Wielewaal.

2000	Beheerperceel 1	Aankoop	Wielewaal	2ha06a42ca
2001	Beheerperceel 3	Aankoop	Natuurpunt	1ha54a58ca
2003	Beheerperceel 2	Aankoop	Natuurpunt	2ha62a53ca
2004	Beheerperceel 4	Aankoop	Natuurpunt	0ha64a27ca
2008	Beheerperceel 5	Aankoop	Natuurpunt	0ha52a28ca
				7ha40a08ca

Biotopen: Het gebied bestaat uit vrij droge tot vochtige graslanden met kleine landschapselementen. Ook enkele kleinere stukken bos heeft Natuurpunt in eigendom.

Beheermaatregelen:

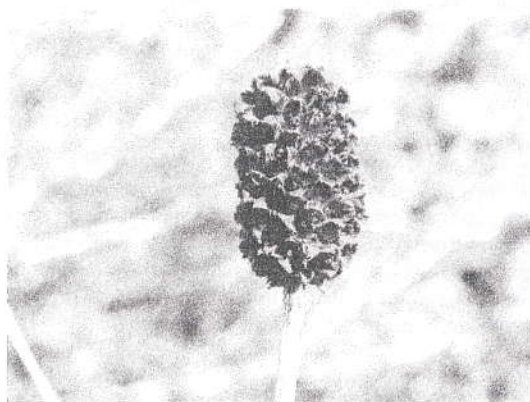
- Alle graslanden krijgen in het voorjaar (begin juni) een maaibeurt om nutriënten af te voeren en de bodem te verarmen. Alle graslanden zijn momenteel nog vrij voedselrijk en worden vaak gedomineerd door Witbol. Witbol is een zeer concurrentiekrachtig gras. Om deze soort te onderdrukken dient er vrij vroeg op het jaar gemaaid te worden. Sommige graslanden krijgen hierna nog een tweede

of een derde maaibeurt. Dit allemaal om de grond te verschrallen. Andere graslanden krijgen een maaibeurt waarna er een begrazingsbeheer of een nabegrazing volgt.

- De *bossen* krijgen een ander beheer. Momenteel beperkt zich dat tot het verwijderen van agressieve exoten zoals Amerikaanse vogelkers en Pontische Rododendron. In de toekomst zullen hier ook dunningen in gebeuren. Een perceel met Fijnspar zal verwijderd worden en worden omgevormd naar een ander type bos of naar heide.

Fauna- en flora: Ook aan de Asputten komen er enkele leuke dier- en plantensoorten voor.

- Enkele voorbeelden van de flora: Grote pimpernel, Dalkruid, Pinksterbloem, Egelsboterbloem, ...

Grote pimpernel (bloem)

- Enkele voorbeelden van de aanwezige fauna: Oranjetipje en Landkaartje (dagvlinders) Kleine watersalamander en Alpenwatersalamander (amfibieën), Havik, Kuifmees (vogels), Zanddoortje (sprinkhaan), ...

Bereikbaarheid: De Asputten zijn zeer makkelijk te bereiken vanuit het recreatiedomein "de Mosten".

Onderstaand kaartje geeft de ligging van de Asputten weer ten opzichte van de Mosten.

Momenteel is er nog geen wandeling door het gebied voorzien maar normaal zou dit in de toekomst opgelost moeten raken. Er is een traject van 4,5 km gepland. (Er dient nog wat overleg te gebeuren vooraleer we deze wandeling kunnen uitzetten.)

4. Franckenberg:

De Franckenberg is 0ha84a28ca groot. Dit stuk is gelegen langs de Mark ter hoogte van het Looi en bestaat uit een vrij leuk vochtig "pimpernelgrasland".

Het beheer van dit grasland bestaat uit 2 keer maaien en afvoeren per jaar. Het betreft een vrij mooi grasland met plantensoorten zoals Grote pimpernel, Knolsteenbreek, Grote ratelaar, enz.... Het grootste deel heeft natuurlandpunt in eigendom (in 1998-1999 gekocht) maar een deel van dit gebied is in eigendom van de gemeente Hoogstraten waarmee Natuurlandpunt een beheerovereenkomst heeft afgesloten.

1998 Franckenberg	Aankoop	Wielewaal	0ha34a90ca
1999 Franckenberg	Aankoop	Wielewaal	0ha34a90ca
1999 Franckenberg	Beheerovereenkomst	Wielewaal	0ha14a48ca
			0ha84a28ca

5. Paterswiel:

Dit vochtige grasland is 1ha06a26ca groot en is eigendom van de gemeente Hoogstraten. Ook hier heeft Natuurlandpunt een beheerovereenkomst met de gemeente afgesloten. Het perceel is gelegen langs de Mark achter de paters van Meersel-Dreef. Het perceel wordt beheerd als hooiland. Het krijgt enkele malen per jaar een maaibeurt met afvoer van het maaisel.

2000 Paterswiel	Beheerovereenkomst	Wielewaal	1ha06a26ca
			1ha06a26ca

6. Lange Beemden:

Dit grasland in wording is **1ha40a** groot en is gelegen aan de Bosuil te Wortel. Momenteel betreft het nog een ruigte met een dominantie van Grote brandnetel. Door het perceel jaarlijks te maaien zou deze dominantie doorbroken moeten worden. In de onmiddellijke omgeving komen vogelsoorten zoals Nachtegaal, Tortel, Kleine bonte specht en Bosuil tot broeden. Het perceel wordt gehuurd van Flor Verschuuren voor een symbolisch bedrag. Het eigenlijke beheer wordt hoofdzakelijk uitgevoerd door de JNM.

2001 Lange Beemden

Huurovereenkomst

Natuurreervaten

1ha40a00ca

1ha40a00ca

Bart Hoeymans

Beheerswerken Ashputten (exotenverwijdering Rododendrons) 7 sept. 2008

(foto : Ria Van Aelst)

Doe mee met KLIMAATWIJKEN !

Met de klimaatwijken wordt het Kyoto-protocol tot in de woonkamer gebracht. Groepen gezinnen in de wijk en de gemeente, samengebracht in klimaatwijken, gaan vanaf november een weddenschap aan. Ze wedden met hun gemeentebestuur dat ze 8 % kunnen sparen op hun energiefactuur op 6 maanden tijd.

Te weten: Vlaanderen moet 7,5 % sparen in 2010 t.o.v. 1990.

Wat is Klimaatwijken ?

'Klimaatwijken' is een campagne die werd ontwikkeld door de Bond Beter Leefmilieu (BBL). Het project loopt in samenwerking met Dialoog, Ecolife, de Vlaamse provincies, de netbeheerders en de deelnemende gemeenten. Een klimaatwijk is een groep van ongeveer 15 gezinnen die de uitdaging aangaat om gedurende zes maanden acht procent energie te besparen in huis. Deze gezinnen wonen in dezelfde wijk of in dezelfde straat of kennen elkaar via een vereniging, een school, een club, werk... Zo sta je er niet alleen voor, maar kan je je energieverbruik vergelijken met anderen en kan je tips en ervaringen uitwisselen. De wijken worden hierbij geholpen door een energiemeester

Wat is een energiemeester?

Elke klimaatwijk heeft een (of meerdere) energiemeester(s). Een energiemeester doet rond energie wat een compostmeester rond compost

doet: hij adviseert je hoe je thuis energie kan besparen. De energiemeester volgt eerst een 'energieopleiding' en krijgt nuttige hulpmiddelen om het energieverbruik in een gezin te kunnen meten. De taak van de energiemeester bestaat er in kennis door te geven aan de leden van zijn klimaatwijk: door tips te geven, de gegevens te verzamelen, de energiemeter te verspreiden zodat de deelnemers het verbruik van hun wasmachine of diepvriezer kunnen checken,...

Waarom Klimaatwijken ?

Je kan natuurlijk in je eentje thuis energie besparen, maar het is leuker én interessanter om het in groep te doen.

De verbranding van fossiele brandstoffen (zoals gas, steenkool en olie) om warmte en elektriciteit te produceren, stoot CO₂ (koolstofdioxide) uit. CO₂ is één van de zogenaamde broeikasgassen. We stoten in vergelijking met vroeger veel meer broeikasgassen uit zodat het normale broeikaseffect uit de hand loopt (zonder het 'normale' broeikaseffect zou het ijsig koud zijn op aarde). Wetenschappers spreken van een versterkt broeikaseffect. Dat veroorzaakt klimaatveranderingen zoals stijging van temperaturen, smelten van poolkappen en gletsjers...

Door dus minder energie te verbruiken, zorgen we ervoor dat er minder CO₂-uitstoot is en helpen we mee de klimaatveranderingen tegen te gaan.

Maar hoeveel verbruikt nu eigenlijk de gemiddelde Vlaming? Het verbruik van een doorsnee gezin is 2.200 kWh elektriciteit overdag en 1.300 kWh 's nachts. Dit kost het gezin ongeveer € 500 aan elektriciteit. Voor gas ziet het er als volgt uit: 23.260 kWh of ongeveer 2300 m³ gas. Dit kost € 1.100 op jaarbasis. De totale energiefactuur van een 'gemiddelde' Vlaming is dus ongeveer € 1600 per jaar. Bovendien ziet het er niet naar uit dat dit zal dalen.

Waarom net acht procent energie besparen?

In 1997 werd er in Kyoto (Japan) een internationale afspraak gemaakt om de uitstoot van broeikasgassen door de industrielanden te verminderen. De Europese Unie wil haar uitstoot met 8 % verminderen in de periode 2008-2012 ten opzichte van 1990. België heeft onderhandeld om met 7,5% te verminderen. Wij volgen dus de Europese ambitie. De 'klimaatwijken' willen hiertoe een bijdrage leveren en willen vooral aantonen dat alle

beetjes helpen. Het is daarom de bedoeling om acht procent te besparen in een beperkte periode.

Hoe werkt Klimaatwijken ?

Er wordt een weddenschap georganiseerd tussen het gemeentebestuur en de inwoners van de gemeente die zich groeperen in klimaatwijken. Doel van de weddenschap is acht procent besparen in zes maanden tijd.

In oktober volgt de opleiding van de energiemeesters en een officieel startmoment per gemeente. Op **1 november** start de meetcampagne. Vanaf dan houden deelnemers wekelijks hun meterstanden bij van elektriciteit en gas en geven deze wekelijks of maandelijks door aan de energiemeester. De energiemeester vult de meterstanden in op de website. Deelnemers kunnen ook zelf meterstanden op de website invullen. De energiemeester controleert dan regelmatig of er geen foutieve meterstanden zijn ingevuld.

Vanaf november starten ook de één of tweemaandelijks bijeenkomsten met de energiemeester. Energiemeesters krijgen daarvoor een uitnodiging van de provincie. Halfweg de meetcampagne (begin februari) organiseert de gemeente een tussentijdse energieborrel waarbij we de tussentijdse resultaten bekend maken.

Op **30 april** stopt de meetcampagne. Hierna worden de resultaten berekend. Deze worden megedeeld op een feestelijk slotmoment, georganiseerd door de provincie.

WIL JE MEEDOEN MET KLIMAATWIJKEN ?

STAP IN DE KLIMAATWIJK NATUURPUNT MARKVALLEI !

En samen gaan we proberen de meest energiezuinige vereniging van Hoogstraten en Rijkvorsel te worden... of misschien wel van heel Vlaanderen.

Geef je op bij Ingrid Brosens (ingridwim@hotmail.com of 03 314 47 75) voor 10 oktober.

**WELKOM in het bezoekerscentrum
DE KLAPEKSTER.**

**Elke zondag open
vanaf 13 uur**

Verenigingslokaal Natuurpunt Markvallei en
JNM Markvallei
Drankgelegenheid/terras
Jan Spannenburgmuseum
bezoekersruimte
tentoonstellingen
cursussen
lezingen
vergaderingen

Contact :

Voorzitter : Drej Oomen – 03/315.02.45
De Klaapekster : Koen Verschueren – 03/314.24.15

Facepaint In Progress

contact: info@facepaintinprogress.eu www.facepaintinprogress.eu

"Kunst op een menselijk lichaam".

Graag nodigen wij alle dorpsbewoners van Wortel uit om in de **Klapekster** (Natuurpunt naast de Bonte Beestenboel) te komen kijken naar live demonstraties van gerenommeerde Face en Bodypainters. Artiesten die het Face –en Bodypainten verheven hebben tot **KUNST**. Te gast voor u zijn:

Alex Hansen (Canada)

Wereldkampioen Bodypaint Airbrush 2008.

Carolyn Roper (Engeland)

Wereldkampioene Bodypaint Spons en Penseel 2007.

Verder **gratis facepaint-demonstraties** voor de kinderen door:

Raphaëlle Fieldhouse (Wales)

Wereldkampioene Bodypaint Spons en Penseel 2004/2006.

Michael de Prycker (België)

Eigenaar van Fantasy World Wide schmink.

Zondag 5 oktober tussen 14.00 uur en 16.00 uur in natuurpunt **DE KLAPEKSTER**.

Facepaint in Progress
Sint Janstraat 16 ^E
2323 Wortel

Nieuwe fototentoonstelling in de Klapekster

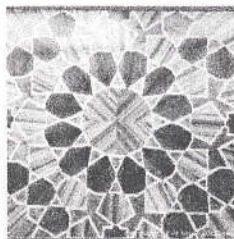
Vanaf begin oktober kan je de natuurreisfoto's van onze leden bewonderen in de polyvalente ruimte van de Klapekster.

Argentinië (Foto : Kris Eggers)

Marquetterie

De termen inlegwerk, marqueterie en intarsia worden veelal willekeurig door elkaar gebruikt. Het volgende onderscheid wordt wel gemaakt: Bij marqueterie wordt gewerkt met fineer dat wordt opgelegd op massief hout. Bij intarsia wordt hout, of andere materialen ingelegd.

12 OKT 2008

in de klapekster

FRUCTIDOR

De wereld wordt van binnen een meloen.
Een blauwe doezel uit den einder maakt
dat ieder schitteren zijn branden staakt
om ze in nevelen te niet te doen.

Weldadig is wat mijn gevoelens doen
met blik en reuk en met den mond de smaak
en wat met handen koel wordt aangeraakt.
Ik ga een najaar in met geel katoen.

Over de bomen heen en op het land
krijgt het een licht van zachte lampions,
onzichtbaar opgehangen boven ons.

Wij schijnen door tot op het witte dons
van de zaadlijsten waar de pitten brons
geheven staan tegen de klokhuiswand.

J. H. Leopold

Fotolezingen najaar 2008 – voorjaar 2009

Vrijdag 3 oktober :

Natuur en landschap onderweg naar Compostella – Antoon Van Tuijl

Antoon Van Tuijl uit Baarle-Nassau trok in 2007 te voet naar Compostella en zelfs te voet terug. Naast de interesses in de cultuur en de oude legendes had hij ook bijzonder oog voor de natuur en het landschap onderweg.

Vrijdag 17 oktober :

Noorwegen – Bart Hoeymans/Rob Koeken

Lezing over hoe overleef ik 7 dagen met rugzak, pastazak en een vriend in Noorwegen, een rugzaktocht door het Nationaal park Saltfjellet-Svartisen net boven de poolcirkel.

Elzas/Vogezen – Ingrid Brosens/Wim Verschraegen

Lezing over een verblijf van een week in het land van 'wijngaardwoestijnen', ooievaars, pittoreske wijndorpjes en de bergen van de Vogezen.

Van alles een 'bitje' – Gie Segers

Een collage van verschillende reizen.

Vrijdag 31 oktober :

Kenia –Pierre en Mieke Adriaensen

Filmverslag over een rondreis in Kenia (6683 km) vanuit Nairobi naar Mount Kenya. Met een wandeling naar de kloof, bezoek aan Samburu met veel wilde dieren zoals cheeta en luipaard, veel roofvogels zoals bataleur en zwarte arend. Verder werd er nog een bezoek gebracht aan Lake Nakuru, een paradijs met een indrukwekkende groep flamingo's, witte neushoorn, zwarte neushoorn en hyena's, Lake Baringo met aan de rand van het meer een oase van groen met veel vogels, Kakamega Forest, een dicht bos met veel vogels, een boottocht op de Lake Naivasha, bezoek aan de Masai Mara en de trek van de gnoes.

Vrijdag 14 november :

Spitsbergen - Hans Van Loy

In de zomer van 2007 trokken acht enthousiaste jongeren drie weken lang met de rugzak door de toendra van Spitsbergen. Deze tocht, die de naam "Clean up Svalbard 2007" meekreeg, paste in de context van het 4de Internationale Pooljaar. Eerdere ervaringen in Spitsbergen in 2005 en 2006 lieten hen niet alleen de mooie kanten zien van deze eilandengroep, maar confronteerde hen ook met grensoverschrijdende afvalproblemen. Ten westen van Spitsbergen stroomt een vertakking van de Golfstroom. Deze zorgt niet alleen voor het relatief milde klimaat op Spitsbergen, maar brengt tevens grote hoeveelheden zwerfvuil mee uit het zuiden. Met de actie "Clean up Svalbard 2007" willen we de kwetsbaarheid van het poolgebied aan u tonen. Meer info en achtergrond kan u vinden op de website www.spitsbergenreizen.be.

Vrijdag 28 november :

110 jaar Belgische aanwezigheid op Antarctica -Jean-Jacques Derwael

Jean-Jacques Derwael, ingenieur-landmeter en docent, geeft op deze avond een overzicht van 110 jaar Belgisch wetenschappelijke zendingen naar Antarctica. Van 1964 tot 1968 nam hij zelf deel aan verschillende Zuidpoolexpedities. Een absolute aanrader !

Vrijdag 12 december :

Go to Togo – Drej Oomen

Vier broers en een buurman trokken naar het West-Afrikaanse land Togo. Ze bezochten er een aantal projecten van Ria Etienne (een ontwikkelingshulpster uit Malle), genoten van het natuurschoon rond

het Togomeer, de drukte van de stad Lomé, de vriendelijke en altijd goed gemutste Afrikanen, maakten kennis met het leven van de Tamberman, genoten van het wisselende landschap en weten nu ook wat "the African way of life" betekent. Ze delen met veel goesting hun ervaringen aan de hand van foto- en filmmateriaal en een klein woordje uitleg.

Vrijdag 16 januari :

Vogels en ringwerk – Ludo Berckvens

Ludo Beckvens uit Beerse is ringer in oa Wortel-Kolonie en zal aan de hand van foto's en dia's de vogels en het ringwerk nader belichten.

Vrijdag 6 februari :

De Dolomieten - Bart Royens

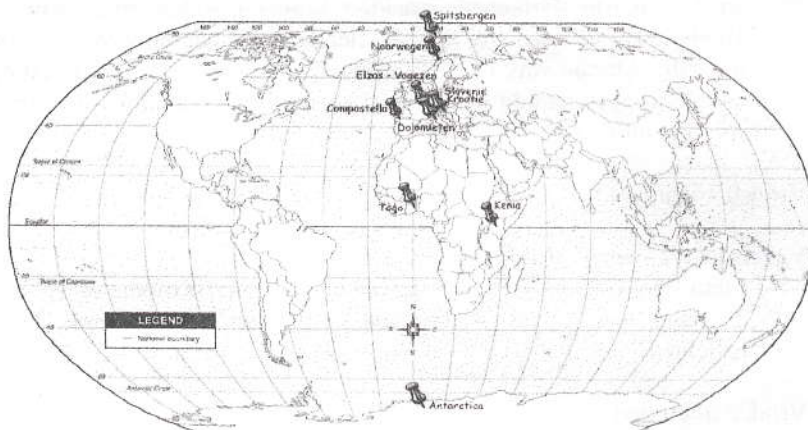
Het was de eerste keer dat we naar de bergen trokken met de kids en in de Dolomieten waren wij nog niet geweest (andere hogere sferen hebben we vroeger wel regelmatig geproefd).

De streek waar wij zaten was het uiterste noorden van Italië, een deel dat vroeger tot Oostenrijk behoorde. Je vind er de gründlichkeit van Oostenrijk en dit gecombineerd met de Italiaanse zwier. Wat wij vooral wilden doen was de bergen ontdekken, wandelingen tot boven de boomgrens, tussen de mooie flora en fauna op de vele almen. Tegelijkertijd werd een stukje cultuur meegepikt in de verschillende mooie stadjes in de buurt zoals Brüneck, Brixen en het al echte Italiaanse Bolzano.

Slovenië en Kroatië – Ria Van Aelst/Jaak Brosens

Ria en Jaak trokken deze zomer naar het voormalige Joegoslavië. Eerst bezochten ze Slovenië, waar ze verbleven in het Nanosgebergte. Na enkele dagen ging de tocht verder naar Kroatië, waar ze de wondermooie meren van Plitvice bezochten. Dan werd er nog halt gehouden in de omgeving van Bled. Ze hadden niet alleen oog voor het culturele, maar ook voor de natuur.

*De lezingen starten telkens om 20.00u in De Klappekster
Meer info bij Wim Verschraegen*

De dialezingen voor het seizoen 2008-2009 van noord tot zuid

Lezing vrijdag 28 november 2008

110 Jaar Belgische aanwezigheid in ANTARCTICA

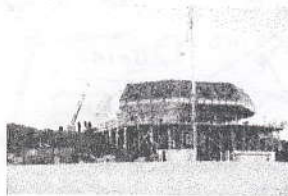
Een overzicht van 110 jaar
Belgische wetenschappelijke zendingen naar Antarctica

A. de Gerlache
1897 – 1899

G. de Gerlache
1957 – 1958

Princess Elisabeth Station
2007 - 2008

Jean – Jacques DERWAEL (Edegem 15.04.1938)
Landmeter – Expert

1963 CERN - Genève

1964 - 1968 **Geodeet** van volgende **Antarctische Expedities:**

Belgisch Nederlandse Antarctische Expeditie 1965 overwintering

Belgisch Nederlandse Antarctische Expeditie 1966 – 1967

zomercampagne

Belgisch Zuid Afrikaanse Antarctische Expeditie 1967 – 1968

zomercampagne

1968 – 1992 Studiegroep Omgeving – Bestuurder

Talrijke zendingen in Europa, Afrika en Azië

1993 – 2003 Docent Hogeschool Antwerpen– Opleiding Ing.Landmeter

2007 Begeleider van een toeristische reis naar **Antarctica in januari 2007**

Verschillende publicatie met betrekking tot Landmeetkunde en Antarctica
Bestuurslid en lid van verschillende Europese en Belgische
Beroepsorganisaties

J.-J. Derwael – Flor Alpaertsstraat, 4 bus 10 – 2600 BERCHEM (tel: 03 – 449.62.69)

Trektelpost Castelreesche Heide

In oktober is er iedere dag vogeltrektellingen, iedereen meer dan welkom !

Voor rond de boom

Natuurpunt Markvallei organiseert in samenwerking met een aantal niet-commerciële organisaties een geschenkenbeurs in de Klapekster in Wortel-Kolonie. Op 14 december kan iedereen hier terecht om te snuisteren in allerhande (h)eerlijke koopwaar en misschien nog zijn/haar gading vinden om de leemte rond de boom of in de pantoffel op te vullen. Zondag vanaf 10 uur is de geschenkenbeurs vrij toegankelijk. Organisaties die alsnog willen aanwezig zijn op de beurs, nemen best contact op met Dreij Oomen (03 315 02 45).

Uit de Oude Doos

In 1948 verscheen bij "De Nederlandsche Boekhandel" het boek "Broedvogels in de Kempen" van Frans Segers stichter van "De Wielewaal". Hij beschrijft hierin 124 broedvogels uit onze streek, ruim doorspekt met mooie anekdotes. Het was het resultaat van 30 jaar onverdroten werken en speuren in de wilde natuur, om het met zijn eigen woorden te zeggen.

Hieronder vind je een tweede stukje terug over een, toenmalige, broedvogel uit onze streek. De naam werd in de tekst vervangen door ???. We willen er immers een kleine wedstrijd aan verbinden. Indien je een vermoeden hebt over welke vogel het gaat, mag je de naam doormailen naar volgend mailadres: bart.karolien@scarlet.be **vóór 30 april met vermelding van je naam en adres.** Uit de juiste inzendingen zal een gelukkige winnaar getrokken worden die een consumptie naar keuze mag nuttigen in De Klapster!!!

De vorige "Uit de oude doos" ging over de Hop die in het begin van de 20ste eeuw nog in onze streek voorkwam. Gelukkige winnaar is Vicky Mertens. Zij mag in de Klapster een gratis drankje nuttigen.

De ??? is een vogel die nog weinig door onze liefhebbers gekend is. Zij weten dat hij vroeger méér voorkwam, dat er in sommige streken in augustus speciaal jacht op hem werd gemaakt, dikwijls gemest werd om dan als lekker brokje verkocht te worden.

Alvorens hem als Kempischen broedvogel te behandelen, willen wij eerst zijn voornaamste broedgebied aangeven. Vermits er vroeger duizenden door het land van Waas en maar eenige tientallen door onze Kempen trokken, is het van belang te weten, dat die uit Noorwegen kwamen en daar broeden tot den 69°. Ook in Zweden en Finland, tot in het hooge Noorden toe, worden veel nestjes gevonden. Verder is de ??? zeer gelijkmatig over Europa verspreid.

Voor wat den trek betreft, haal ik graag Dr. Goethe aan ("Die Vogelinsell Mellum"): "Doortrek van mannetje en wijfje in de lente, van midden tot einde Mei. De herfsttrek begint op zijn vroegst op 18 Augustus en eindigt

de laatste dagen van September. Er zijn vluchtjes jonge vogels (pl.m. 12 stuks), die tien dagen blijven pleisteren."

Voor de kempen is de ??? een zeer gewone broedvogel. In alle deelen waar ik regelmatig de vogels naga, vind ik hem terug, o.m. in Turnhout, Oud-Turnhout, St.-Pieters-Lille, Herentals, Poederlee, Vorselaar, Lichtaart, Vosselaar, Arendonk, Beerse, Gierle, Tielen, Kasterlee, Merksplas en Retie.

De eerste aankomstdata die ik opteekende, zijn: 1937, 5 Mei, Vosselaar; 1942, 25 April; 1943, 23 April; 1944, 20 April.

Niethammer zegt over den doortocht in Duitschland: "Deutsche Brutvögel ziehen im August ab und kehren frühestens Ende April zurück." Voor ons is, volgens de laatste en betrouwbaarste waarnemingen, einde April een gewone aankomsttijd.

Hij kiest een heel bijzonder milieu uit, zonder nochtans zeer kieskeurig te zijn: liefst een landschap met eikeboomen, maar zelfs met een canada of een gewone den neemt hij genoeg; dat ondervond ik ieder jaar op den straatweg van Turnhout naar Kasterlee, waar hij altijd een groot dennenboschje uitkiest. De groote vereischte is, dat er in de buurt van de boomen roggevelden liggen, want die kan hij niet missen.

Zijn liedje klinkt heel den broedtijd door, einde April, begin Mei het drukst. Al weet hij zijn zang met verschillende varianten voor te dragen, toch zal een kenner hem wel dadelijk identificceeren. De ??? heeft ook een éénlettergrepigen roep, en daaruit moeten wij dadelijk zijn aanwezigheid kunnen opmaken.

In de Kempen, waar de laatste jaren veel asphaltwegen werden aangelegd, kunnen we hem betrappen, als hij zich te goed doet aan de talrijke rupsen en andere insecten, die uit de eiken op de gladde cementbaan gevallen zijn. Het nestje staat meestal in roggevelden, maar ook tusschen het gras bij een gracht of in een schaars begroeiden kant; meermaals ondervond ik, dat een klaverveld ook niet versmaad wordt. Dat is eigenlijk niet te verwonderen, want daar krioelt het van de insecten en het blijft een stil en geschikt midden, zolang de maaier er niet verschijnt.

Dat nestje staat altijd op den grond; natuurlijke kuilen in den bodem worden uitgekozen: in de roggevelden, het voornaamste broedgebied voor onzen ???, zijn dat paardenhoeftindrukken, of hielindrukken van zaaier of voerman.

Rey zegt: "Het nest lijkt op dat van de geelgors en staat op den grond, meestal in een klein putteke onder een struik of andere dichte planten. In Mei, meestal in de tweede helft der maand, vinden wij het legsel van 5, zelden van 6 eieren. De grondkleur is grijsblauw, roodachtig grijs, soms wel geelbruin; daarop komen ronde, flink doorgeteekende, bruinzwarte vlekken, die ook in sommige gevallen kunnen uitvloeien in helle, wisselvallige streepjes. De afzonderlijke vlekken vormen altijd een krans, waartusschen de haarvormige teekeningen loopen."

Dr. Eykman gewaagt van grijs-violette ondervlekken.

De eieren worden gewoonlijk 13 dagen bebroed, maar eer er weer 13 verstreken zijn, is het nest ledig en kunnen wij de jonge ??? in de Turnhoutsche omgeving op het macadam terugvinden, waar zij nog een tijdje door de ouders gevoed worden. Dit zag ik vooral door het mannetje doen; het wijfje denkt dan reeds aan het tweede broedsel en is op zoek naar een nieuw kuiltje.

Bart Royens

Weekends Natuurpunt Markvallei

Dit jaar is het ons niet gelukt om een verblijf vast te leggen waar voldoende personen kunnen logeren maar voor 2009 liggen reeds 2 weekends vast, namelijk in mei gaan we naar de omgeving van Nismes en in het najaar Lac Du Der waar 1000den kraanvogels hun tussenstop maar naar het zuiden. Meer info in de volgende bieteutjes.

Nachtvinders 1 augustus De Klapekster

Kleine Beer
Geblokte stipspanner
Huismoeder
Zandhalmuiltje
Naaldboombeertje
Glad beertje
Muisbeertje
Haarbos
Plakker
Prachtstipspanner
Hennepnetelspanner
Put-a-uil
Grijze stipspanner

Weidehalmuiltje
Witte tijger
Gewone bandspanner
Groene blokspanner
Hazelaaruil
Rozeblaadje
Herculusje

Overige
Boomsprinkhaan
Veelkleurig Aziatisch
lieveheersbeestje

Determinatie van de nachtvinders
(foto : Wim Verschraegen)

Inkom Antilliaanse feesten

Zoals ieder jaar, verzorgde Natuurpunt Markvallei ook dit jaar twee dagen lang met telkens 50 personen de inkom van de Antilliaanse feesten om zo onze kas wat te spijsen. Hierbij willen we de jaarlijkse helpers van Natuurpunt Markvallei en sympathisanten nogmaals bedanken !

Wim & Ingrid

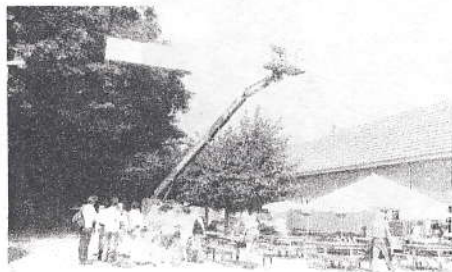
Fotoverslag De wandelschakel aan de Klapekster

Vrijdagavond werd er reeds opgesteld

De catering : verse soep, belegde broodjes, hot-dogs

Wandelaars klaar om te vertrekken met gids Jack

Muzikaal terras met op de achtergrond het springkasteel

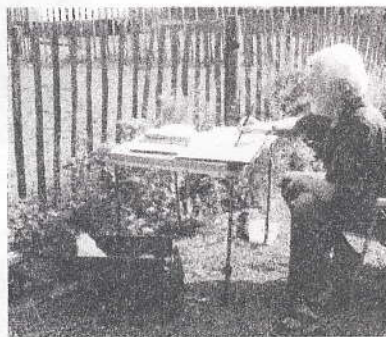
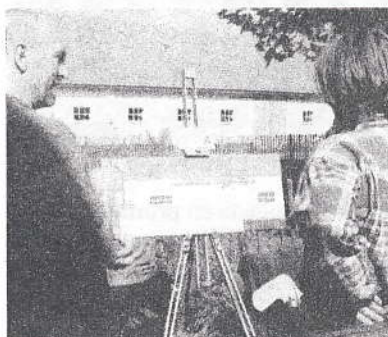
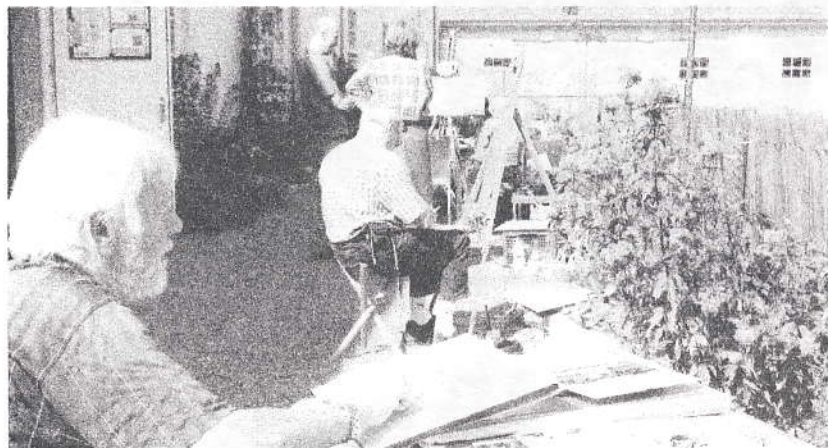

Inschrijvingsplaats en promotiestand

's avonds had de nacht van de vleermuis met 50 deelnemers weer een enorm succes

Ambachten & Kunst in de Klapenster
Fotoverslag Kunstenaars in actie

Een dode mol

Een dode mol
in haar jaszak,

een zachte aardse mol,
ach,

haar moeder vond dat vies,
en zij zei,
een zachte mol,
voel maar,

en vies,
ach nee,
als er witte wormpjes
uit komen,
dat is pas vies,

nu nog
een zachte mol,
voel maar.

Leendert Witvliet

Hoe is het met Choufke?

Toen we van vakantie terugkwamen, hebben we in De Klapekster voor het eerst gehoord over Choufke.

En wat zagen we toen we thuis kwamen? Hij stond bij ons op het muurtje, hij stak zijn hand omhoog en dat vonden we zo grappig dat wij meteen besloten hebben dat hij mag blijven zolang hij wil!

Choufke heeft terwijl wij weg waren goed op ons huis en onze hof gepast, de plantjes water gegeven samen met de burens Janus en Ria.

Hij heeft ook vriendschap gesloten met onze vergeten kabouter aan de vijver. Ze hebben vast ook de regeringscrisis besproken (Choufke is tenslotte van Waalse komaf), maar ik heb geen enkele "non" of slecht woord gehoord, ze blijven vriendelijk tegen elkaar.

Het was eigenlijk spijtig dat de verhalen van de tuinzwerwer gestopt waren, maar met Choufke zijn er weer grote mogelijkheden voor nieuwe omzwervingen en verhalen!

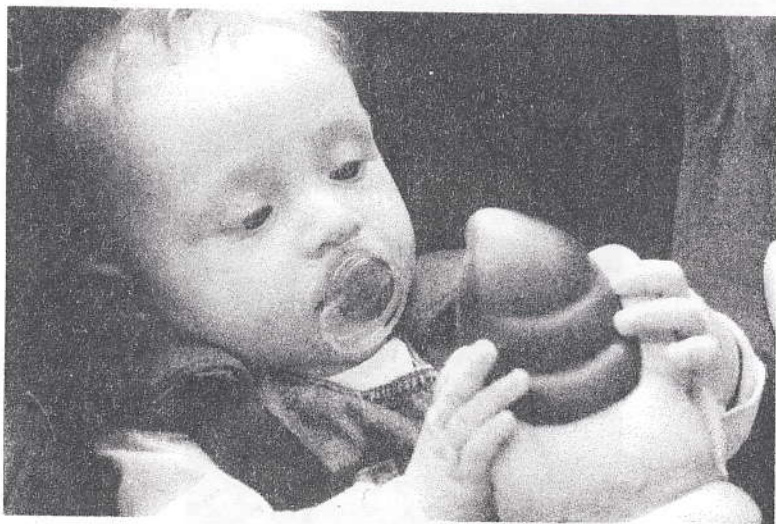
We hebben Choufke in ons hart gesloten en ook de kinderen en kleinkinderen houden van hem, kijk maar naar de lieve knuffel van Luna.

Choufke zoals wij hem gevonden hebben.

Choufke met zijn vriend.

Knuffeltje van Luna.

Jaak en Ria Brosens-Van Aelst

Fototentoonstelling Chris Van Gulp Vogelrevalidatiecentrum Zundert

Chris Van Gulp is al jaren de hofphotograaf van het Vogelrevalidatiecentrum in Zundert. De laatste jaren is Chris er bij nacht en ontij op uitgetrokken om vogels, dieren insecten en landschappen in de natuur te fotograferen. Hij heeft inmiddels een unieke collectie foto's.

Het wordt de hoogste tijd om iedereen daarvan te laten meegenieten. Chris heeft meer dan honderd foto's bijeengebracht om deze te exposeren in het nieuwe natuureducatieve centrum "De Luitert" van het VRC. Daarnaast is er een doorlopende DVD presentatie van alle gebieden waar deze foto's zijn gemaakt.

Graag nodigen wij iedereen uit om een kijkje te komen nemen.

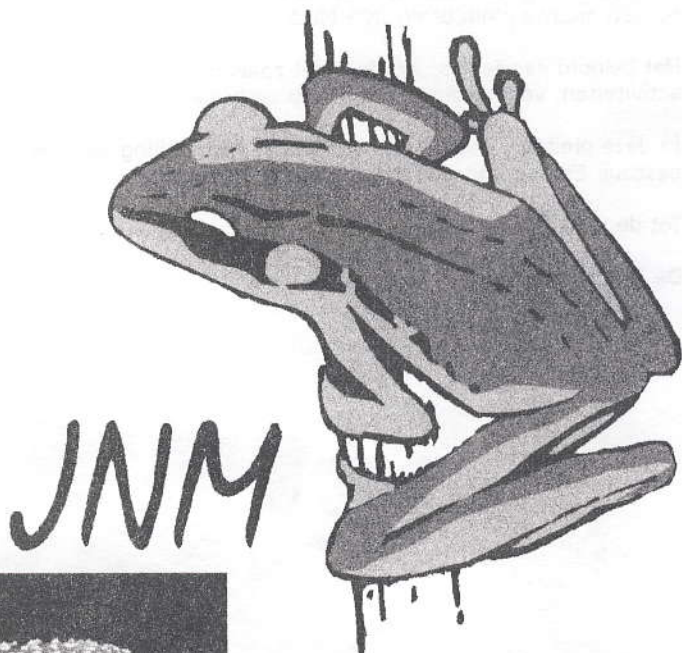
Openingstijden: 24 oktober tot en met 2 november.

Dagelijks van 10.00 tot 17.00 uur.

Piniteut

www.JNM.be/Markvallei.

Beste ouders, piepers, ini's & gewone leden.

Het nieuwe schooljaar is begonnen en dat betekent ook een nieuw JNM Werkjaar.

Zoals u in de brieven heeft gelezen was er sprake om JNM Markvallei voor een paar jaar stil te leggen. Maar het feit is, u heeft nu een nieuwe piniteut en JNM Markvallei gaat verder!

Het belooft een jaar te worden met zoals gewoonlijk kei leuke activiteiten, veel plezier en veel natuurstudie.

In deze piniteut vindt je nog een kleine voorstelling van het nieuwe bestuur. En ook nog een artikel over paddestoelen.

Tot de volgende!

De JNM-begeleiding.

Het nieuwe JNM Markvallei bestuur!

- Voorzitter
Arnold Wittenberg: Arnold zal proberen om alles te coördineren.
- Secretaris
Lieselotte Brosens: Niemand minder dan Lieselotte zal de vergaderingen mee leiden en samen met haar pen in de hand trekt ze door gans het land, en ook haar slijpbank.
- Penningmeester
Gust Verscheuren: Helemaal nieuw in het bestuur is Gust. Voor hem is het nu nog wat spannend maar dat zal snel voorbij zijn.
- Redacteur
Arnold Wittenberg: Samen met Jasper zal hij de piniteutjes in elkaar steken.
- Iniverantwoordelijke
Dries Van den Keybus: Den bink van JNM Markvallei zal de ini's hard maken (knipooegje) en ze puur leiderschap aanleren.
- Piepverantwoordelijke
Arnold Wittenberg: Arnold zal samen met de andere begeleiders mega bangelijke activiteiten organiseren. Maar dat waren eigenlijk alle activiteiten al.
- Natuurhistorisch verantwoordelijke
Jasper Adriaensen: Jasper zal samen met Arnold de piniteut in elkaar steken. En latijn is voor hem geen probleem, dus begin al maar te oefenen tegen de volgende piniteut. En ook Jasper is nieuw in het bestuur.
- Materiaalassistent
Koen Van Aert: De Koen zal zijn taak als materiaalassistent vervullen als ware bewaker van JNM's materiaal. Het zal nog nooit zo proper zijn geweest op de JNM zolder.

Paddestoelen

Als er tijdens een warme zomer voldoende regen valt, staat het in de herfst in het bos vol met paddestoelen. Is de zomer daarentegen niet zo superwarm geweest, dan zijn de paddestoelen veel minder talrijk in onze bossen.

Velen denken dat paddestoelen alleen in de herfst groeien, dat is echter niet juist, paddestoelen zijn er het hele jaar door. In de lente kunnen we prachtige exemplaren tegenkomen, vb. morieljes. Ook in de zomer komen ze voor, als het voldoende vochtig is. Wie goed uitkijkt, ontdekt ook in de winter nog verschillende soorten paddestoelen.

variatie

Paddestoelen kunnen in bijna alle denkbare creaties voorkomen; stervormen, bekervormige exemplaren, voetbalgrote paddestoelen,...

Deze wonderlijke paddestoelen zijn de vruchtlichamen van de zwamvlok, die in de grond zit, in hout of in het bladerdek van een boom. Deze vruchtlichamen leven vaak maar enkele dagen of weken tot soms enkele jaren. Ze komen vooral voor in bos en veld.

sporen

Vruchtlichamen hebben als taak het in stand houden en het verspreiden van de soort. Deze lichamen produceren spoorpjes, een soort nietig kleine zaadjes, die weggevoerd worden door de wind en zo zorgen voor de verspreiding en voortplanting van de paddestoel.

voortplanting

Wanneer een spore op geschikte grond terechtkomt, groeit deze uit tot een zwamvlok. Die zwamvlok krijgt vervolgens knobbeltjes op zijn strengen, ie later kunnen uitgroeien tot de paddestoelen zoals wij ze vinden in bos en veld.

plaatjes- en buisjeszwammen

Het grotendeel van de paddestoelen bestaan uit een steel met een hoed. Onder die hoed zitten er meestal plaatjes maar ook soms gaatjes of buisjes. De sporen bevinden zich tussen die minuscule kleine plaatjes. Ze dwarrelen vandaar naar beneden en worden door de wind meegevoerd.

Paddestoelen zijn geen planten, ze kunnen namelijk niet hun eigen voedsel maken. Ze gebruiken planten om aan hun voedsel te geraken en doen dit op verschillende manieren. Sommige halen hun voedsel uit dode bladeren of afgestorven takken en boomstammen, deze noemt men *parasieten*. Parasieten kunnen echter niet zomaar van een gezonde boom profiteren, ze slaan meestal maar toe als de boom ziek of oud is.

De Vliegenzwam

De Vliegenzwam is de bekende rood-met-witte-stippen paddenstoel, die vooral langs bosranden en in parken te vinden is. Deze paddenstoel leeft namelijk samen met boomwortels en is vooral te vinden bij eiken, dennen en berken. De Vliegenzwam kan al in juli te zien zijn. De meeste Vliegenzwammen vind je in het najaar, vanaf augustus. Vooral als het na een droge periode een tijdje flink heeft geregend.

De Vliegenzwam staat bij velen bekend als een giftige paddenstoel. Dat is inderdaad waar, hoewel je er niet meteen dood van gaat. Misselijkheid enkele uren na het eten, zijn de eerste verschijnselen. Vroeger werden stukjes van de hoed op een schoteltje met melk gebruikt om vliegen te vergiften. Hieraan dankt de Vliegenzwam zijn naam.

Grote Parasolzwam

Een mooie, grote soort, tot 40 cm hoogte; breedte van de hoed 10-25 cm. De hoed is bedekt met grijsbruine schubben. De stengel heeft een tekening van golvende, cirkelvormige banden. Het is een algemene soort, vaak in kleine groepjes, in lichte bossen, bosweiden, in parken en tuinen, op grazige plaatsen in de duinen. Jong is hij eetbaar, zoet en pittig van smaak. Groeit in de nazomer en in de herfst.

Weidechampignon

Dit is een bekende paddenstoel, als voedsel. Wit tot bruinachtige is de hoed, eerst half bolvormig, later uitgespreid, droog, bij ouderdom licht geschud. De steel is vrij kort en stevig, met ring maar zonder vulva. De plaatjes kleuren eerst wit, dan roze en later puberbruin. Vrij algemeen op al of niet begraasd schraal grasland, op dijken en in duinen. Groeit in de nazomer en in de herfst.

Geschubde Inktzwam

Knotsvormige is de hoed, bedekt met witte en bruinachtige schubben. Bij rijpheid lossen de plaatjes op tot een zwarte, inktachtige vloeistof, vanaf de rand naar boven: elke druppel bevat sporen. Jong is deze inktzwam eetbaar.

Algemeen op grazige, voedselrijke plaatsen, opgebrachte of opgespoten gronden en oude vuilnisbelten, vaak massaal. Groeit vanaf mei.

Eekhoortjesbrood

Deze boleet ziet er kort en dik uit, is voorzien van kleine gaatjes (poriën) met aan de onderzijde van de hoed een sponzig netwerk, vol met nauwe buisjes. De hoed is eerst wit, later donkerbruin kleurend, 6-25 cm breed, glad of gekreukeld, in vochtige toestand ietwat kleverig, enigszins afhangende rand. Een bruinachtige kleur heeft de steel met lichte, verticale lijntjes. Zeer algemeen in loof- en naaldbossen, langs wegen, in parken. Eekhoortjesbrood is eetbaar en wordt gebruikt in tal van culinaire gerechten. Groeit vaak al in de zomer.

Grote Stinkzwam

Deze is onmiskenbaar door vorm en reuk. De vruchtlichamen zijn eerst zacht, wit, eivormig ('heksen- of duivelse'), bevat de volledige steel, die binnen een paar uur te voorschijn komt, langer wordt en een hoed draagt die bedekt is met een donkergroene, slijmerige laag. De grote stinkzwam lokt vliegen aan die zich voeden met het slijm, zo de sporen aan de poten meenemend. Hij meet 1-25 cm hoog en is algemeen op humusrijke bodem. Groeit van mei tot november.

Stuifzwammen

Deze paddestoelen zijn ei- of peervormig, witachtig, bij ouderdom bruin kleurend. Bij rijpheid ontstaat aan de top van een dubbele laag een opening, waardoor sporen door de minste aanraking, zelfs door een regendruppel, vrijkomen. Hij komt voor op grazige, zanderige plaatsen, heide of in loof- en naaldbossen, duinen, afhankelijk van de soort. Groeit van juli tot oktober.

Reuzenbovist

Deze paddestoel heeft de grootte van een voetbal en heeft een witte kleur. Hij komt voor in lichte bossen, parken, tuinen en weilanden, bij voorkeur op mestrijke grond. Sommige jaren niet, andere jaren wel zeldzaam. Hij is jong eetbaar. Groeit van juli tot september.

Honingzwam

Dit is een parasiet, tast bomen vooral naaldbomen aan en laat ze doodgaan. De aanwezige zwam maakt dikke, zwarte draden, die onder de schors zitten, of onder de grond de wortels van naburige bomen binnendringen. De aantasting wordt zichtbaar als de vruchtlichamen in groepjes op de schors verschijnen. De hoed is olijfgel tot roodbruin, met behaard of geschubd oppervlak, vooral in het midden, en een dunne, golvende, gestreepte rand. Hij kan in het donker lichtgevend zijn. Zeer algemeen op of om dood of levend naald- en loofhout. Groeit in het najaar.

Berkezwam

Behoort tot de groep buisjeszwammen, die op dood of levend hout leven. Hij brengt schelpvormige vruchtlichamen voort, één enkele of in rijen onder elkaar, op boomstronken, takken en bewerkt hout. De onderzijde is bekleed met kleine buisjes van verschillende vorm (rond, ovaal, hoekig, bochtig). De paddestoel is meestal leerachtig of houtig, soms met steel; hij blijft vele maanden zitten. De berkezwam is in jeugdige toestand witachtig, kleurt later bruin, vaak gevlekt. De buisjes hebben een witte kleur, het vlees is wit en zacht, later kurkachtig. Algemeen op levende en dode berkstammen. Groeit het gehele jaar.

Aardappelbovist

De aardappelbovist is een algemeen voorkomende zwam. Hij heeft een knolvormige vorm, een lichtgele kleur, ziet er een beetje wrattig uit en lijkt op een aardappel (vandaar de naam). Hij heeft een vruchtlichaam waarvan de bovenzijde zeer gemakkelijk openscheurt. Zo ontstaat er een wijde opening waardoor de donkergekleurde sporen bij aanraking naar buiten kunnen worden geblazen. Deze paddestoel komt voor in loofbossen, gemengde bossen en parken.

Sponzwam

De sponzwam ziet er ook werkelijk uit als een soort natuurlijke spons, volgens sommigen ziet hij er bloemkoolachtig uit. Hij komt voor aan de voet van naaldbomen of dicht bij dennen in de herfst op (lemige) zandgrond. De zwam is een parasiet, dit wil zeggen dat hij zijn voedsel bij andere levende wezens, in dit geval bomen, haalt. Maar de sponzwam dringt niet door tot in het hout en brengt zo de boom geen schade toe. Hij is vrij zeldzaam.

Melkzwam

Er zijn zoveel soorten melkzwammen (donzige, lila, perkamentachtige, kruidige, baardige, gekroesde...) dat het onmogelijk is om de melkzwam in het algemeen te bespreken.

Dus met de naam melkzwam alleen kom je niet ver. kijk voor verdere informatie in een paddestoelengids!

Zwavelkopje

In Nederland is de gewone zwavelkop de meest algemene paddestoel.

Zijn hoed is zwavelgeel met oranjebruin centrum, vaak met bleekgele tot donkerbruine velletjes aan de rand. De plaatjes zijn geelgroenig, later donkerbruin wordend, de steel is zwavelgeel zonder duidelijke ring.

Een zwavelkopje zul je zelden alleen zien staan, hij groeit in bundels of groepen. Zwavelkopjes leven op dood hout van loof- en naaldbomen.

Elfenbankje

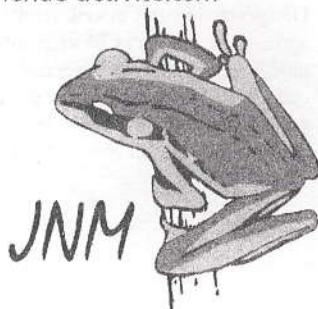
Het elfenbankje leeft op eik, beuk en els. In het algemeen vind je het op stronken, stammen en takken van loofbomen. Het lijken echt een beetje op minibankjes die op boomstammen staan. Omdat die bankjes zo klein zijn, gaf men het de naam elfenbankjes.

Hij is waaivormig en aan de bovenzijde zijn bijna ringvormige zones te zien. De rand is gewimperd en crème wit tot bruin gekleurd. Het is een eenjarige paddestoel.

Dit was alweer de piniteut. Artikeltes zijn altijd meer dan welkom!

www.jnm.be/markvallei

Check de site voor foto's en de aankomende activiteiten!

ACTIVITEITENKALENDER

TREKTELLEN

Vanaf 1 oktober tot ongeveer midden november wordt er alle dagen geteld op de telpost aan de Castelreesche Heide. We beginnen bij zonsopgang en tellen normaal tot 's middags. Iedereen is uitgenodigd om eens te komen kijken en mee te tellen.

woensdag 1 oktober 2008

CURSUS NATUURGIDS

Vandaag begint in de Klapekster de cursus Natuurgids. We kondigen hiervan alleen het begin aan. De cursisten hebben het volledige programma van deze lessenreeks.

Waar ? Wanneer? De Klapekster om 19.30u

Verantwoordelijke: Koen Verschueren (03/314 24 15)

Donderdag 2 oktober

APPELS PROEVEN

Laatste deel van de lessenreeks 'Grootfruit'. Na de vorige lessen over teeltzorg, rassenkeuze, winter- en zomersnoei biedt Guy Augustijns ons de kans om kennis te maken met een 20-tal appelsoorten uit de eigen tuin. Achtergrondinformatie, tips voor de liefhebber, gedachtenwisseling en uiteraard ... proeven! Tevens kennismaking met de fruitsappen 'l'Elite'. Deze sappen zijn op basis van plaatselijk geteelde appelsoorten (stand aanwezig met mogelijkheid tot proeven). Niet-leden betalen 2,5 Euro

Waar ? Wanneer? Natuureducatief Centrum "t Kerkuiltje", Dorpstraat 19 te Sint-Lenaarts om 20.00u

Organisatie: Velt Noorderkempen.

vrijdag 3 oktober 2008

FOTOLEZING COMPOSTELLA

We beginnen onze fotolezingen met een reeks "Natuur en Landschap onderweg naar Compostella". Antoon Van Tuijl uit Baarle-Nassau trok in 2007 te voet naar Compostella en zelfs te voet terug.

Waar ? Wanneer? De Klapekster om 20.00 u.

Verantwoordelijke: Jos Martens /Wim Verschraegen (03/314 47 75)

Organisatie: Natuurland Markvallei.

zaterdag 4 oktober 2008

BEHEERSWERKEN ASHPUTTEN

Vanaf 9.00u gaan we verder met de reeds begonnen werken in de Aschputten. We kunnen best nog wat helpende handen gebruiken.

Waar ? Wanneer? Aschputten (De Mosten) om 9.00u.

Verantwoordelijke: Bart Hoeymans (0479/79 93 61)

Organisatie: Natuurpunt Markvallei.

zondag 5 oktober 2008

ZONDAGSWANDELING PANNENHOEF

Omwille van de trektellingen gaan we deze namiddag op uitstap, en wel naar de Pannenhoeft in Zundert.

Waar ? Wanneer? Vredesboom Meer om 13.00u

Verantwoordelijke: Jack Govaerts (03.315.71.85)

Organisatie: Natuurpunt Markvallei.

zondag 5 oktober 2008

BODY PAINTING

Deze namiddag is er in de Klapster een demonstratie van Body-painting. Zeker de moeite waard om eens te komen kijken.

Waar ? Wanneer? De Klapster vanaf 14.00 u

Verantwoordelijke: Drej Oomen (03 315 02 45)

Organisatie: Natuurpunt Markvallei.

zaterdag 11 oktober 2008

BEHEERSWERKEN LANGE BEEMD

Naar jaarlijkse traditie gaan we in oktober met JNM een beetje beheerswerken en wel in de Lange Beemd.

Meebrengen: riek , rijs en handschoenen voor de brandnetels

Waar: In de Lange Beemden (Op den Bosuil na de bocht naar rechts het zandpadje naar links). Van 14 tot 17 uur.

Verantwoordelijke : Dries Van den Keybus

(dries_vdkeybus@hotmail.com, 0473/60 65 06)

Organisatie: JNM Markvallei.

zondag 12 oktober 2008

MARQUETTERIE

In het kader van onze actie Kunsten en Ambachten in de Klapekster brengen we deze namiddag voorbeelden van marquetterie, dit is inlegwerk met hout, zeker een openbaring voor iedereen.

Waar ? Wanneer? De Klapekster van 13.00u.

Verantwoordelijke: Luc Van Dun (03/314 88 11)

Organisatie: Natuurpunt Markvallei.

Donderdag 16 oktober

TELEN VAN KLEINFRUIT Les 1

Dit is de eerste les van de cyclus 'Kleinfruit'. Behandeld worden: teeltzorg, rassenkeuze e.d.. De cyclus wordt in 2009 aangevuld met 2 snoeilessen (winter- en zomersnoei). De lesgever is Dirk Govaerts van Widar. Gratis voor leden, niet-leden betalen 2,5 Euro. Graag vooraf aanmelden bij Jan Horsten, tel 03 314 22 55.

Waar? Wanneer? Dorpsgemeenschap WIDAR, Lipseinde 43 te Merksplas (aan grens met Zondereigen) om 20.00u.

Organisatie: Velt Noorderkempen.

vrijdag 17 oktober 2008

FOTOLEZING

Deze avond krijgen we 3 reeksen van onze leden : Bart Hoeymans en Rob Koeken: **Noorwegen**, Wim Verschraegen en Ingrid Brosens: **Elzas/Vogezen**, en Gie Segers **Van alles een 'bitje'**.

Waar ? Wanneer? De Klapekster om 20.00 u

Verantwoordelijke: Wim Verschraegen (03/314 47 75)

Organisatie: Natuurpunt Markvallei.

Dinsdag 21 oktober 2008 VERGADERING VERENIGINGSWERKING

Waar ? Wanneer? De Klapekster om 20.00 uur

Verantwoordelijke: Ingrid Brosens (03.314.47.75)

Organisatie: Natuurpunt Markvallei.

31 oktober-2 november 2008

COMBI-INI-WEEKEND

JNM zorgt voor een spetterend weekend. Inschrijven voor 25 oktober.
Kostprijs: € 20.

Verantwoordelijken : Arnold Wittenberg (03 315 00 17,
arnoldwittenberg@gmail.com) en Lysander Fockaert
(lysanderfockaert@hotmail.com, 03 314 61 22)

Organisatie: JNM Markvallei.

vrijdag 31 oktober 2008

FILMAYOND KENIA

Deze avond een filmavond in plaats van foto's. Pierre en Mieke
Adriaensen maakten een rondreis door Kenia en wij mogen mee
genieten.

Waar ? Wanneer? De Klapekster om 20.00 u

Verantwoordelijke: Wim Verschraegen (03/314 47 75)

Organisatie: Natuurpunt Markvallei.

zondag 9 november 2008

ZONDAGSWANDELING DE MOSTEN

Deze namiddag trekken we naar de Mosten. Paddenstoelen en
herfstbladeren maken zeker de hoofdmoot uit nu.

Waar ? Wanneer? Vredesboom Meer om 13.00u

Verantwoordelijke: Jack Govaerts (03.315.71.85)

Organisatie: Natuurpunt Markvallei.

donderdag 13 november

ZADENBESPREKING

Inleiding door Guy Augustijns over het Velt-aanbod van biologische zaden
(met foto's van groenten en bloemen). Tevens gelegenheid tot
gedachtenwisseling over ervaringen met deze zaden in de eigen moestuin.
Niet-leden betalen 2,5 Euro.

Waar ? Wanneer? Café 't Centrum, Dorp 21 te Rijkevorsel om 20.00u

Organisatie: Velt Noorderkempen.

vrijdag 14 november 2008

FOTOLEZING SPITSBERGEN

In de zomer van 2007 trokken acht enthousiaste jongeren, onder wie **Hans Van Loy**, drie weken lang met de rugzak door de toendra van Spitsbergen. Hiervan brengt Hans ons het verhaal.

Waar ? Wanneer? De Klapekster om 20.00 u

Verantwoordelijke: Wim Verschraegen (03/314 47 75)

Organisatie: Natuurpunt Markvallei.

zaterdag 15 november 2008

BEHEERSWERKEN HALSCHE-B.

In het kader van de dag van de natuur gaan we vandaag in de Halsche Beemden nog wat beheren. Iedereen welkom, want vele handen maken het werk licht.

Waar ? Wanneer? Infopaneel HB om 9.00 uur.

Verantwoordelijke: Bart Hoeymans (0479/79 93 61)

Organisatie: Natuurpunt Markvallei.

21 en 22 november 2008

PLANTGOEDACTIE

Naar jaarlijkse gewoonte organiseren we weer samen met het Stadsbestuur deze plantgoedactie. Op vrijdagavond hebben we veel volk nodig om de pakketten klaar te maken.

Waar ? Wanneer? Gemeentemagazijn: vrijdag 19.00 uur en zaterdag 9.00 uur.

Verantwoordelijke: Gie Segers (03/315 88 06)

Organisatie: Natuurpunt Markvallei.

zondag 23 november 2008

JNM ACTIVITEIT

Is er iets niet pluis, dan pluizen wij het uit Braakballen, eikes? Niks daarvan. Deze namiddag banen we ons door pluisjesland gewapend met een pincet en een loep.

Waar: De klapekster van 14 tot 17 uur.

Verantwoordelijke : Jasper Adriaensen

(jasper.adriaensen@hotmail.com, 03 315 90 40)

[uitleg activiteit + meebrengen + kostprijs]

Organisatie: JNM Markvallei

Dinsdag 25 november 2008 VERGADERING VERENIGINGSWERKING

Waar ? Wanneer? De Klapekster om 20.00 uur

Verantwoordelijke: Ingrid Brosens (03.314.47.75)

Organisatie: Natuurpunt Markvallei.

Dinsdag 25 november KOOKLES 'BROODBAKKEN EN VEGETARISCH BROODBELEG

Dit jaar gaan we samen met Velt-lesgeefster Adrienne Larmuseau brood bakken in een ecologische broodoven, geschikt voor thuis en op reis. Na toelichting maken we verder samen vegetarisch broodbeleg, hapjes en aperitiefjes volgens zuur-base evenwicht en bespreken we de mogelijkheden om deze bereidingen op een ecologisch verantwoorde wijze te bewaren. Tevens trachten we te achterhalen hoeveel voedselkilometer gepaard gaan met onze bereiding.

Niet-leden betalen 2,5 Euro. De kosten voor de ingrediënten worden verdeeld onder alle deelnemers. Vooraf inschrijven bij Jan Horsten op 03 314 22 55 vóór 19 november.

Waar ? Wanneer? Godelievezaal, Achter d'Hoven 63 te Wuustwezel (nabij de kerk). Aanvang om 19.00u

Organisatie: Velt Noorderkempen.

vrijdag 28 november 2008

FOTOLEZING ANTARCTICA

110 jaar Belgische aanwezigheid op Antarctica door Jean-Jacques Derwael, die zelf op expeditie was in het Zuidpoolgebied.

Waar ? Wanneer? De Klapekster om 20.00 u

Verantwoordelijke: Wim Verschraegen (03/314 47 75)

Organisatie: Natuurpunt Markvallei.

dinsdag 2 december 2008

BESTUURSVERGADERING NP + JNM

Waar ? Wanneer? De Klapekster om 20.00 u

Verantwoordelijke: Dreij Oomen (03 315 02 45)

Organisatie: Natuurpunt Markvallei.

zondag 7 december 2008

ZONDAGSWANDELING ZUNDERT

Deze morgen trekken we naar de Oude Buisse Heide in Zundert. De moeite waard.

Waar ? Wanneer? Vredesboom Meer om 9.00u

Verantwoordelijke: Jack Govaerts (03.315.71.85)

Organisatie: Natuurpunt Markvallei.

vrijdag 12 december 2008

FOTOLEZING TOGO

Go to Togo – Drej Oomen

Vier broers en een buurman trokken naar het West-Afrikaanse land Togo. Over hun reis brengen zij nu verslag uit.

Waar ? Wanneer? De Klapekster om 20.00 u

Verantwoordelijke: Wim Verschraegen (03/314 47 75)

Organisatie: Natuurpunt Markvallei.

vrijdag 12 december 2008

DEAD-LINE BIETEUT

Artikels moeten binnenkomen bij Wim Verschraegen.

zaterdag 20 december 2008

JNM ACTIVITEIT

Vandaag brengt Sinterwillem zijn zwarte pieten mee. Het schijnt dat er ook pannenkoeken op bezoek komen.

Waar: In De Klapekster

Verantwoordelijke: Rik (rikkie-v@hotmail.com) & Gust (gust.verschuieren@hotmail.com) Verschueren, Willem Horsten (wilmpiehorsten@hotmail.com) en Liezelotte Brosens (liezelottebrosens@hotmail.com)

Organisatie: JNM Markvallei.

zondag 4 januari 2009

NIEUWJAARSWANDELING

Onze jaarlijkse Nieuwjaarswandeling en de bijhorende receptie verwacht U allen.

Waar ? Wanneer? De Klapekster om 9.00 uur.

Verantwoordelijke: Jack Govaerts (03.315.71.85)

Organisatie: Natuurpunt Markvallei.

Zaterdag 21 februari 2009

VERENIGINGSRAAD

Meer info in het volgende bleteutje.

CONTACTGEGEVENS ANDERE VERENIGINGEN

JNM MARKVALLEI Arnold Wittenberg Gestelsestraat 22 2321 Meer ☎ 03 315 00 17 arnoldwittenberg@gmail.com	VELT NOORDERKEMPEN Jan Horsten Grote Plaats 33 2323 Wortel ☎ 03 314 22 55	VMPA HOOGSTRATEN Jack Govaerts Donckstraat 12 2321 Meer ☎ 03 315 71 85 JackGovaerts@freeworld.be
--	--	---

CONSERVATORS NATUURGEBIEDEN

HALSCHE BEEMDEN (MIND.) ASCHPUTTEN (MEER) FRANKENBERG (MEER) Jack Govaerts Donckstraat 12 - 2321 Meer ☎ 03 315 71 85 JackGovaerts@freeworld.be	PATERSWIEL (MRS-DR.) Drej Oomen zie hoger LANGE BEEMDEN (HOOGS.) Stijn Leestmans zie hoger
--	---

CONTACTPERSONEN WERKGROEPEN NATUURSTUDIE

VOGELWERKGROEP Stijn Leestmans zie hoger	PLANTENWERKGROEP Jack Govaerts zie hoger
WERKGROEP ONGEWERVELDEN Bart Hoeymans zie hoger	AMFIBIEËN-, REPTIELEN- EN VISSSENWERKGROEP Bart Hoeymans zie hoger
ZOOGDIERENWERKGROEP Dimitri Van Pelt Moerstraat 48 - 2320 Hoogstraten ☎ 0476 90 72 49 dimitri.vanpelt@ua.ac.be	WERKGROEP NATUURFOTOGRAFIE Wim Verschraegen zie hoger

WEBSITES NATUURWERKGROEP MARKVALLEI

Website Natuurpunt Markvallei:	www.natuurpunt.be/markvallei
Website JNM Markvallei:	www.jnm.be/markvallei
Foto's activiteiten NP Markvallei:	http://activiteitenmarkvallei.spaces.live.com
Foto's werken De Klapekster:	http://natuurhuis.spaces.live.com
Foto's Reservaten in de Markvallei:	http://natuurgebiedenmarkvallei.spaces.live.com

STEUN ON\$

RESERVATENFONDS 523-0453829-41
--